

ЮНЕСКО було прийняте рішення продовжити роботу з питань порівняння та визначення рівноцінності дипломів про освіту та наукових кваліфікацій спеціалістів у різних країнах.

Література

1. Положення про державні вищі навчальні заклади від 05.09.1996р. № 1074
2. Педагогіка вищої школи: Зб. наук. пр./ гол. Ред. док. пед.наук Буряк В.К. – Кривий Ріг. КДПУ, 2006. – Вип.14. – 413 с.
3. З.Жорнова О.І. Теорія і методика формування культуротворчості: Монографія /Під наук.ред. Г.В.Терещука. – Запоріжжя: Дике поле, 2006. – 416с.

Анотація

У статті розглядається проблема наступності, визнання наукових ступенів, звань, а також їх історичний розвиток в Україні а інших державах. Проаналізовано головні правила присудження наукових ступенів та порядок присвоєння вчених звань.

Аннотация

В статье рассматривается проблема преемственности, признания научных степеней, званий, а также их историческое развитие в Украине и других государствах. Проанализировано главные правила присуждения научных степеней и порядок присуждения ученых званий.

Подано до редакції 16.10.2008 р.

□ 2008

Левочко М.Т., Мариненко З.В.

АНАЛІЗ ІСТОРИЧНОГО РОЗВИТКУ НАСТУПНОСТІ В СИСТЕМІ КОЛЕДЖ – УНІВЕРСИТЕТ

Постановка проблеми у загальному вигляді... На сучасному етапі реформування системи освіти першорядного значення набуває питання педагогічної наступності у підготовці спеціалістів нової генерації, які здатні розв'язувати складні господарські проблеми на шляху формування ринкових відносин в Україні.

В нашому дослідженні проаналізуємо історичні особливості розвитку наступності в системі коледж-університет. Важливість наступності зумовлено й тим, що в Україні розпочався процес переходу на модульну систему навчання, а отже розглядається і вивчається зарубіжний досвід.

Такий підхід дає змогу не тільки відповідним чином упорядкувати багатий і різноманітний матеріал з історії української педагогіки, а й по-новому розглянути особливості її розвитку, виявити і висвітлити низку нових важливих аспектів і тенденцій в контексті світових інтеграційних процесів.

Формулювання цілей статті... Метою даної статті є визначення історико-педагогічних аспектів розвитку та становлення наступності в економічній освіті та експериментальній перевірці моделі наступності при написанні курсових робіт з дисципліни "Розміщення продуктивних сил" в ступеневій професійній підготовці-фінансистів торговельного, економічного, облікового профілю та методики реалізації принципу наступності в системі коледж – університет.

Аналіз останніх досліджень і публікацій, в яких започатковано розв'язання даної проблеми... Основу діалектичного розуміння наступності складає філософське вчення про зв'язки розвитку, основні положення якого проаналізовані в розробках представників різних галузей наукового знання.

Методологічною основою дослідження є наукові праці, які формують історико-філософські, загальнонаукові, психолого-педагогічні та методичні основи впровадження наступності:

- у загальній дидактиці (А.М.Алексюк, С.У.Гончаренко, І.А.Зязюн, В.А.Козаков, В.О.Онищук, П.І.Підкасистий, В.А.Семиченко, Н.Ф.Тализіна);
- педагогіці професійної освіти (С.Я.Батишев, В.С.Безрукова, А.П.Беляєва,
- М.М.Берулава, Р.С.Гуревич, Г.С.Гуторов, О.С.Дубинчук, М.І.Махмутов, Н.Г.Ничкало);
- теорії змісту освіти (В.І.Гінецинський, Л.Я.Зоріна, І.М.Козловська, В.С.Лєдньов, І.Я.Лернер, І.П.Підласий, Ю.А.Самарін, М.М.Скаткін);
- теорії та практиці навчання професійних і спеціальних дисциплін (П.Р.Атутов, Ю.Ф.Зінковський, М.Т.Левочко, В.К.Сидоренко, Д.О.Тхоржевський, Ю.С.Тюников, Б.О.Федоришин, В.В.Шапкін);
- інформатизації змісту освіти (В.Ю.Биков, П.М.Воловик);
- міжпредметних зв'язків і професійної спрямованості навчання (Л.П.Вороніна, В.М.Максимова, Л.В.Савельєва, Л.Д.Хромова);
- неперервної професійної освіти (О.П.Владиславлев, Г.Є.Гребенюк, Ю.А.Кустов, В.Г.Онушкін, С.О.Сисоєва)

Серед сучасних досліджень, присвячених проблемам теоретичного осмислення методологічних аспектів наступності, особливо цінним є роботи О.Антонова, Е.Баллера, Л.Депенчук, М.Іовчука, С.Колесникова, З.Мукашева, І.Огородника, В.Рубанова, які розглядають наступність і як обов'язкову умову, і як принцип організації перетворюючої діяльності.

Спеціальним дослідженням психолого-педагогічних аспектів наступності поклали праці Б.Ананьєва, Л.Виготського, Ш.Ганеліна. Зроблений ними теоретичний аналіз зв'язків отримав творчий розвиток у розробках Г.Александрова, В.Брудного, Л.Вовк, О.Кондратюка, В.Кузя, О.Кухти, О.Мороза, М.Махмутова, Г.Панченка, М.Сметанського, О.Ярошенко.

У дидактичному плані ряд авторів розглядають наступність з точки зору сутнісних відносин, що мають місце в поступальному процесі цілеспрямованого формування індивіда, в єдності взаємозв'язків цілей, змісту, організаційних форм і методів навчання (О.Батарцев, О.Галазов, С.Годник, К.Делікатний, Р.Ілляєв, Д.Зверев, М.Розладова, Н.Тализіна).[3. с.4].

З огляду на розгляд наступності в навчальному процесі та її дослідження педагогами дає можливість констатувати, що в Україні накопичений певний досвід із організації наступності в навчанні майбутніх фахівців – фінансистів ВНЗ 1-2 рівня акредитації, зокрема Київського торговельно-економічного коледжу КНТЕУ, Економічний коледж ДВНЗ "Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана".

Проте наукові розробки, що стосуються дидактичного змісту наступності та методів її реалізації, не досліджені на рівні виваженого комплексного підходу до теоретичного обґрунтування та експериментальної перевірки в системі "коледж – університет".

Виклад основного матеріалу дослідження... На сучасному етапі навчання, актуальність наступності системи етапів освіти визначається завданнями її модернізації, гострою необхідністю забезпечення неперервності та цілісності.

Наступність є дуже складним, системним за своїм змістом, функціями, характеристиками, ознаками, суб'єктами діяльності й до того ж, ще недостатньо дослідженим загально – педагогічним явищем. Тому, на відміну від тлумачних словників, у педагогічній теорії неможливо навести єдине визначення наступності.

Науковець О.Вашуленко в своїх дослідженнях зосередив увагу на умови сучасної модернізації про дослідження наступності професійної, вищої, післядипломної освіти, аспірантури, докторантури, самоосвіти.

Системний аналіз показує, що в різних визначеннях наступності враховуються такі її суттєві особливості:

- о установлення зв'язків між попереднім і новим;
- о взаємодія попередніх і нових поколінь з метою побудови системних і глибоких знань;
- о розвиток нової педагогічної системи, акумуляція прогресивних елементів;
- о позбавлення консерватизму минулого в нових умовах;
- о послідовність і системність навчального матеріалу;
- о зв'язок та узгодженість ступенів та етапів навчально-виховного процесу;
- о єдність навчального процесу, додержання його логіки;
- о послідовність, перспектива, орієнтація на вимоги нового етапу;
- о урахування якісних змін в особистості студента, викладача, фахівця;
- о зростання рівня розумового розвитку;
- о забезпечення внутрішньо-предметних зв'язків між окремими етапами навчання;
- о зв'язок організаційно-методичного забезпечення етапів освіти, які межують один з одним.

Слід підкреслити, що в наведених суттєвих особливостях слід урахувати філософський, психолого-педагогічний, соціальний, організаційно-управлінський, методичний, а в нових ринкових відносинах і екологічний, медичний, фізіологічний, гігієнічний, правознавчий та інші аспекти.[2. с.2]

Окрім того, необхідним є врахування внутрішнього аспекту наступності – на окремому етапі освіти та зовнішнього – між межуючими етапами освіти з метою досягнення її цілісного впливу.

На цьому шляху слід виходити з того, що джерелом наступності є потреба в подальшому розвитку, підвищенні якості та ефективності відповідних педагогічних (дидактичних), організаційних, управлінських процесів і праці всіх учасників, як суб'єктів діяльності в них.

Тому наступність потребує раціоналізації, удосконалення, модернізації й навіть реформування всіх освітніх процесів, оптимізує їх, а також впровадження інновацій. Теоретичною основою впровадження наступності є комплексний, системний, інтеграційний, інноваційний, послідовний та спадкоємний підходи. У той же час аналіз свідчить, що у психолого-педагогічній літературі ще не складено чіткого визначення наступності у спадкоємній організаційній діяльності викладачів, а також у навчальній діяльності студента на відповідних і межуючи етапах освіти, що не дозволяє вирішити проблему неперервності освіти. [2. с. 2.]

Ідеї та теорії такі як: соціалізації особистості (В.Бочарова, Б.Вульфова, Р.Гурова, О.Киричук, І.Кон, В.Лебединський, А.Мудрик, М.Рожков);

- о гуманістичного виховання особистості (Ж.-Ж.Руссо, К.Ушинський, С.Шацький, А.Макаренко, В.Сухомлинський, О.Захаренко та ін.);
- о управління (В.Афанасьєв, В.Бондар, Г.Дмитренко, В.Маслов, Н.Островерхова, В.Пікельна, Д.Румянцева, В.Саприкін, Р.Шакуров, та ін.);
- о особистісно-діяльнісного підходу (В.Андрєєва, Л.Буєва, О.Кирсанов, О.Куракін, О.Пехота, І.Підласий);

- о педагогічної творчості (І.Зязюн, В.Кан-Калик, Н.Никандоров, С.Сисоева) дали можливість дослідити теоретичні аспекти наступності на основі вивчення філософської, соціологічної, економічної, психологічної, та педагогічної літератури.

У педагогіці існують різні підходи до визначення наступності в навчанні. Ряд дослідників вважають її:

- загально-педагогічним принципом (О.Андріянчик, С.Годник, Ю.Кустов, О.Мороз, В.Черкасов та ін.);
- загально-педагогічною закономірністю (М.Олійник, Д.Ситдікова та ін.);
- методологічним принципом (О.Киверялг, В.Ревтовіч, Я.Умборг та ін.).

Більшість сучасних дослідників розглядають наступність у навчанні як дидактичний принцип (С.Годник, Ю.Кустов, О.Кухта, О.Киверялг, М.Махмутов, З.Михайлов та ін.).

О.Киверялг і З.Михайлов пишуть, що наступність як дидактичний принцип характеризується такими якостями: загальність, дидактичність, взаємозв'язок і взаємопроникнення з іншими принципами, наприклад, науковості та доступності, профспрямованості тощо. [1. с.1].

У розгляді актуальності проблеми наступності в навчанні й вихованні відображено в дослідженнях О.Блауса, Ш.Ганеліна, С.Годника, Б.Гершунського, В.Сенько та ін., які пов'язані з вивченням ролі наступності в цілісному педагогічному процесі.

Теоретичний аналіз джерельної бази дав можливість з'ясувати, що наступність як соціальне явище означає зв'язок між різними етапами розвитку суспільства, його культури, науки і школи.

Загальна модель забезпечення й досягнення наступності в ступеневій ланці освіти містить:

- о методологічні основи (закони, закономірності, принципи та правила утворення наступності в організаційній діяльності керівників, у педагогічній діяльності викладачів, у навчальній діяльності студентів);
- о теоретичні основи (організаційна діяльність керівників у навчально-виховному процесі та педагогічна діяльність викладачів у навчально-пізнавальному процесі, виділення критеріїв та показників досягнення наступності організація та самоорганізація навчальної діяльності студентів, виділення критеріїв забезпечення та показників досягнення наступності);
- о створення інформаційного поля з організації наступності в ступеневій освіті; моніторинг(що спостерігається?), діагностування (що діагностується?), оцінювання результатів (що оцінюється?);
- о аналіз ефективності впливу наступності: педагогічний, дидактичний, психологічний, соціальний, організаційно-управлінський, медичний, екологічний, економічний ефекти;
- о діагностування наступності ступеневої освіти на підставі якісних показників, математична оцінка ефективності наступності ступеневої освіти, оцінка досягнень студентів, викладачів у наступності ступеневої освіти. [2. с.3]

Загальна модель управління наступністю ступеневої освіти містить:

- о принципи управління наступністю (у діяльності керівників у системі навчально-виховного процесу ступеневої освіти;
- о у діяльності викладачів у системі навчально-виховного процесу;
- о у самостійній навчальній діяльності студентів на засадах самоменеджменту.);
- о моделювання (управління наступністю ступеневої освіти у впровадженні педагогічного менеджменту керівниками, критерії та показники управління наступністю;
- о управління наступністю ступеневої освіти у впровадженні педагогічного менеджменту викладачами, критерії та показники управління наступністю;
- о управління наступністю ступеневої освіти у впровадженні самоменеджменту в самостійній навчальній діяльності студентами);
- о створення інформаційного поля управління наступністю ступеневої освіти;
- о побудова циклів управління наступністю ступеневої освіти;
- о визначення рівня управління керівниками, викладачами, студентами наступністю ступеневої освіти). [2. с. 3]

Неперервність і цілісність освіти на етапах ступеневої освіти забезпечується науковими та теоретико-методологічними засадами, а саме: законами, закономірностями, принципами, правилами утворення наступності.

Неперервність досягається механізмами ущільнення наступності, а саме: засобами наступності, організаційно-управлінськими діями в реалізації наступності, системою спадкоємних зв'язків, а реалізується:

- о на дидактичному відрізку навчання студентів упродовж ступеневої освіти;
- о у спадкоємній організаційно-управлінській діяльності керівників, викладачів як менеджерів, лідерів, реформаторів у спадкоємній навчальній діяльності студентів в умовах самоменеджменту;
- о при обов'язковому моніторингу суті та змісту, діагностуванні рівнів, оцінюванні результатів наступності в діяльності керівників, викладачів, студентів;

- о є відповідною до системи критеріїв і показників наступності ступеневої освіти, критеріїв і показників якості освіти. [2. с. 3]

Головним фактором у забезпеченні наступності є утворення спадкоємних зв'язків у педагогічній системі навчального закладу або межуючих навчальних закладів. Тому виникає завдання класифікації цих зв'язків, а також дослідження суті та змісту педагогічних, дидактичних, психологічних, організаційно-управлінських, соціальних механізмів їх створення. Складність, багатозначність наступності потребує моделювання в її практичній реалізації. [2. с. 2]

Прикладом цих зв'язків стає коледж – університет. Реалізація цих зв'язків є одним із напрямів стратегії розвитку зв'язків системи навчання в коледжі та університеті, в якій зберігається тенденція: старша ланка диктує свої вимоги попередній.

Отже, сутність наступності полягає в тому, що при зміні цілого, як системи зберігаються окремі його компоненти і способи організації, вона передбачає зв'язок минулого, теперішнього і майбутнього, поєднання нових форм організації і способів діяльності зі старими, заміну їх досконалішими, пошук нових методів. Як педагогічний принцип, наступність визначає тісний зв'язок деяких компонентів, змісту, форм, методів навчання на різних його етапах і дозволяє осмислити вивчений матеріал на більш високому рівні, закріпити здобуті знання новими, розкрити нові зв'язки, завдяки чому збільшується якість засвоєння знань, умінь і навичок.

Цей принцип передбачає готовність студентів випускників коледжу до навчання у вищому навчальному закладі III-IV рівнів акредитації, здатність до систематичної розумової праці, що визначається інтелектуальним розвитком, засвоєнням методів самоосвіти.

Доведено, що найбільш ефективно здійснюється наступність, якщо між вищим і профільюючим навчальним закладом існують прямі зв'язки, які допомагають ліквідувати прогалини в змісті освіти та структурі навчального процесу.

При педагогічному аналізі викладання навчальної дисципліни “Розміщення продуктивних сил і регіональна економіка” є базовою для студентів вищих навчальних закладів 1-2 рівнів акредитації. Мета дисципліни – формування знань щодо теоретичних і практичних засад розвитку і розміщення продуктивних сил, як динамічного процесу, що взаємопов'язаний з природними, економічними та соціальними умовами регіонів, а також зумовлений особливостями територіального поділу праці, що склався історично, напрямів і факторів вдосконалення регіонального розвитку продуктивних сил України. Методика вивчення дисципліни передбачає врахування міжпредметних зв'язків основних тем курсу з категоріями та основами: економічної теорії, економіки, історії, з економічної та соціальної географії. Курс “Розміщення продуктивних сил і регіональна економіка” є органічною складовою єдиної економічної науки і фундаментальної підготовки майбутніх фінансистів широкого профілю, передумовою забезпечення цілісного розуміння і сприйняття процесів світового господарства.

Засвоєння студентами теоретичних та науково-методичних основ курсу передбачає практичне застосування, оскільки знання закономірностей та принципів регулювання розміщення продуктивних сил дає змогу підвищувати ефективність економічних структур на макро-та мікрорівні, правильно вирішувати проблеми управління регіональним соціально-економічним розвитком та питання самоврядування.

У контексті даної статті наступним етапом нашого дослідження є розкриття дидактичної характеристики написання курсових робіт, як засобу перевірки та оцінювання знань в умовах кредитно-модульної системи навчання.

Відповідно до навчального плану, студенти виконують курсову роботу з курсу “Розміщення продуктивних сил і регіональна економіка”, яка свідчить про обсяг та фундаментальність знань, здобутих під час вивчення курсу, і характеризує вміння самостійно досліджувати окремі питання теми.

Курсова робота є важливою формою навчального процесу і покликана навчити студентів самостійно узагальнювати інформаційні джерела, опрацьовувати статистичні дані, виконувати практичні завдання.

Написання роботи має велике значення для поглиблення і закріплення знань з основних питань теорії розміщення продуктивних сил, засвоєння та опанування галузевої структури курсу, осмислення її прикладного значення і врахування соціально-економічних змін, які відбуваються в нашому суспільстві на сучасному етапі, нові підходи в економіці, розміщенні виробництва, системі управління господарським комплексом.

Виконання курсової роботи сприяє набуттю вмінь та навичок самостійного опрацювання літературних та інших джерел, законодавчих і нормативних документів, систематизації економіко-географічних матеріалів з обраної теми, логічного викладення власних думок. Крім того, студенти ознайомлюються з методичними вимогами щодо виконання та оформлення курсових робіт, а також набувають навичок, що можуть бути використані в майбутній практичній діяльності.

Висновки... Проаналізувавши, наукове дослідження вибраної теми, ми прийшли до висновку, що:

- в теоретичних положеннях, які характеризують дидактичну особливість принципу наступності в професійній підготовці майбутнього фахівця-фінансиста, розкривається методологічна сутність щодо принципу написання курсових робіт з дисципліни розміщення продуктивних сил;

- розкрито теоретико-методологічні основи економічної освіти особистості, її місце в розвитку ринкових відносин, визначено роль коледжу –університету в формуванні економічних суб'єктів, обґрунтовано необхідність інтеграції особистісної позиції майбутнього фахівця-фінансиста та його професійні знання та вміння.

Література:

1. Видавництво «Плеяди»/ Статті / «Наступність між ланками освіти: реалії та перспективи». Автори: Ю. Соловйов, О. Чернишов. 29.02. 2008.
2. Видавництво «Плеяди»/Статті / «Наступність етапів освіти». Автор В. Кожевніков 21. 02. 2008.
3. Автореф. дис. кан. Пед. наук: 13.00.09 / В. І. Терес; Нац. Пед. ун-т ім. М.П. Драгоманова. – К., 2003. – 20 с. – укр.

Анотація

У статті приділяється увага щодо правильного розуміння процесів наступності, яка має особливе значення для аналізу закономірностей розвитку продуктивних сил, дається можливість зрозуміти глибинні процеси господарського життя, розробляти найефективніші форми й методи використання об'єктивних економічних законів у практиці управління народним господарством, вміло узагальнювати й використовувати набутий досвід поколінь, збереження соціальних і культурних цінностей і традицій українського народу.

Аннотація

В статье исследуется вопрос о преемственности, которая имеет особенное значение для анализа закономерностей развития продуктивных сил. Имеется возможность понять исторические аспекты преемственности, разрабатывать самые эффективные формы и методы использования объективных экономических законов в практике управления народным хозяйством, умело систематизировать и использовать приобретенный опыт поколений, сохранение социальных и культурных ценностей и традиций украинского народа.

Подано до редакції 16.10.2008 р.

□ 2008

Огієнко О.І.

РОЛЬ ЮНЕСКО ТА РАДИ ЄВРОПИ У ФОРМУВАННІ СТРАТЕГІЧНИХ НАПРЯМКІВ РОЗВИТКУ ОСВІТИ ДОРΟΣЛИХ

Постановка проблеми у загальному вигляді... В умовах створення єдиного європейського освітнього простору, загострюється необхідність пошуку спільних шляхів у розвитку національних систем освіти дорослих. Тому, на формування освітньої політики у цій галузі великий вплив мають міжнародні організації, які хоча мають тривалу історію, проте, активізація їх розвитку, підвищення їх значення у вирішенні світових проблем відбувалося після Другої світової війни, коли було створено ООН та її спеціалізовані інституції. Надзвичайно вагомими для міжнародної співпраці, у тому числі в освіті дорослих, є заснування таких наднаціональних, міждержавних організацій, як ЮНЕСКО та Рада Європи. Їх діяльність спрямована на досягнення органічного поєднання глобальних, національних та регіональних тенденцій з врахуванням соціально-економічних, соціально-культурних, політичних змін у різних сферах суспільного розвитку країн Європи. Тому, дослідження їх діяльності у галузі освіти дорослих є актуальним для подальшої розробки стратегії та концепції освіти дорослих в Україні.

Аналіз останніх досліджень і публікацій, в яких започатковано розв'язання даної проблеми... Теоретичному осмисленню різних аспектів діяльності міжнародних організацій присвячені роботи провідних вчених, керівників та експертів програм та проектів з освіти дорослих таких, як С.Авведудо, Ж.Богар, П.Домінічі, Ж.Жіффара, Д.Мертенс, М.Остіні та ін. Цікавими є дослідження Г.В.Веремейчик, С.Г.Вершловського, Н.П.Літвінової, В.І.Подобеда, Є.В.Онушкої та ін. Проте, системних досліджень з цієї проблеми майже не проводилося.

Формулювання цілей статті... Метою нашої статті є вивчення, аналіз та узагальнення діяльності провідних міжнародних організацій – ЮНЕСКО та Ради Європи стосовно формування стратегічних напрямів розвитку освіти дорослих.

Виклад основного матеріалу дослідження... Систематична робота у галузі освіти дорослих розпочалася із заснуванням у 1951 році Інституту освіти ЮНЕСКО основними завданнями якого, були проведення досліджень стосовно освіти дорослих і неперервної освіти та розширення програм грамотності дорослого населення; вивчення потенціальних можливостей неформальної освіти у контексті концепції освіти впродовж життя; підтримка взаємодії та партнерства суб'єктів освіти дорослих. За піввіковий період існування даної організації було проведено понад 400 міжнародних конференцій, симпозіумів, зустрічей, семінарів, круглих столів, творчих майстерень, курсів, які є дієвим інструментом досягнення угод та обговорення актуальних проблем. Найбільш значущими подіями, які сприяли формуванню основних напрямів розвитку освіти дорослих у світовому контексті стали п'ять міжнародних конференцій з освіти дорослих.

Якщо перша міжнародна конференція, яка відбулася у 1949 році у данському місті Ельсинорі (прийняло участь 27 країн) була присвячена визначенню значення та ролі освіти дорослих у соціально-економічному розвитку країн, формуванню цілей освіти дорослих, які здебільшого фокусувалися на освіті для робочих та для роботи, для дозвілля, ролі університетів, то Монреальська конференція 1960 року акцентувала увагу на міжнародних